

BELÜGYI KÖZLÖNY

A BELÜGYMINISZTERIUM

HIVATALOS LAPJA

BELÜGYMINISZTERIUM
IGAZGATÁSI TARTALOM
FŐOSZTÁLY
íráttári példánya

S z á m	T á r g y	Oldal
	Miniszteri utasítás	
67/1981. (HK 24.) HM—BM	A sorkatonai szolgálatból leszerelők egyszeri pénzjuttatásáról — —	127
	Miniszterhelyettesi parancs	
3/1981. (BK 10.) miniszterhelyettesi	A Belügyminisztérium polgári alkalmazottainak a munkaviszonnyal összefüggő anyagi felelősségéről szóló — 2/1979. számú belügyminiszter-helyettesi paranccsal kiadott — Szabályzat egyes rendelkezéseinek módosításáról — — — — —	128
	A Belügyminisztérium polgári alkalmazottainak a munkaviszonnyal összefüggő anyagi felelősségét szabályozó 2/1979. számú belügyminiszter-helyettesi parancsnak a módosítása tárgyában kiadott 3/1981. számú belügyminiszter-helyettesi paranccsal egységes szerkezetbe foglalt szövege — — — — —	129
	Intézkedés	
9/1981. (BK 10.) miniszterhelyettesi	Egyes megyeszékhelyi és kiemelt városok körzeti megbízottainak nyomozási tevékenységéről — — — — —	138
216., 217., 221. (BH 1981. évi 6. sz.)	Jogesetek	140
	Jogszabálymutató	144

Miniszteri utasítás

A honvédelmi miniszter és a belügyminiszter

67/1981. (HK 24.) HM—BM számú együttes utasítása

a sorkatonai szolgálatból leszerelők egyszeri pénzjuttatásáról

A honvédelemről szóló 1976. évi I. törvény végrehajtására kiadott 6/1976. (III. 31.) MT számú rendelet 151. § (2) bekezdés e) pontjában kapott felhatalmazás alapján — a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a sorkatonai szolgálatból leszerelők egyszeri pénzjuttatására (a továbbiakban: leszerelési segély) a következő utasítást adjuk ki.

1. §

1. A fegyveres erőknél legalább hat hónapi szolgálatot teljesített sorkatonák, ha szociális

helyzetük és egészségi állapotuk alapján rászorulnak és a szolgálatuk alatt tanúsított magatartásuk alapján arra érdemesek — az e célra rendelkezésre bocsátott keretből — leszerelésükkor leszerelési segélyben részesíthetők.

2. A katonai kötelekkel összefüggő baleset vagy betegség miatt leszerelt hadköteleseknek, az egyéb feltételek megléte esetén hat hónapot el nem érő szolgálat esetében is adható leszerelési segély.

2. §

1. A leszerelő sorkatona szociális helyzetét a rászorultság szempontjából a polgári életbe való visszatéréssel kapcsolatos körülményeinek, kereseti lehetőségeinek, a vele együtt élő családtagok anyagi helyzetének figyelembevételével kell megítélni.

2. A segélyre való érdemességet a katonai szolgálat alatti magatartás, helytállás, a katonai és politikai kiképzésben elért eredmények, valamint a kapott elismerések alapján kell megállapítani.

3. Az elbírálásnál a szociális helyzet miatti rá-
szorultságot kell elsődlegesnek tekinteni.

3. §

1. A leszerelési segélyt — a felhasználható ke-
retösszegeken belül — 1500 Ft-tól 3500 Ft-ig ter-
jedő összeghatárok között kell megállapítani.

2. A leszerelési segély összegét — az (1) be-
kezdésben foglaltak figyelembevételével —
egyéni elbírálás alapján, differenciáltan úgy kell
megállapítani, hogy az a rászorulóknak jelentős
segítséget nyújtson.

4. §

A katonai szervezet parancsnoka a század- és
a zászlóalj-, illetőleg az ezeknek megfelelő szín-
tű parancsnokok javaslata alapján dönt a lesze-
relési segélyről. A javaslatok összeállításánál az
alegységek párt- és KISZ-szervezeteinek a vé-
leményét is ki kell kérni.

5. §

Nem részesíthető leszerelési segélyben az a
sorkatona:

— akit bűncselekmény elkövetése miatt a ka-
tonai bíróság, vagy fegyelmi jogkörben a pa-
rancsnok felelősségre vont;

— aki kettőnél több alkalommal részesült
fogdában letöltendő fogságfenytésben, vagy
fogságfenytéseinek együttes időtartama a ka-
tonai szolgálatának ideje alatt a 15 napot meg-
haladja;

— akit rendfokozatban visszavetettek vagy
lefokoztak, illetve, akitől a kitüntetést vagy a
kiváló (élenjáró) címet megvonták.

6. §

1. A katonai szervezetnél leszerelési segélyre
felhasználható keretösszeget a külön meghatá-
rozott felszámítási norma alapján kell megállapí-
tani.

2. Az előjáró parancsnokok a katonai szerve-
zetnél felszámítható keretösszegeből — az eltérő
szociális körülmények által indokolt mérték-
ben — az alárendelt katonai szervezetek között
átcsoportosíthatnak.

7. §

1. Ez az utasítás a közzététele napján lép ha-
tályba. Egyidejűleg az 50/1969. HM—BM számú
együttes parancs hatályát veszti.

2. Az utasítás végrehajtásának részletes sza-
bályait — a néphadsereg és a határőrség sajá-
tosságainak megfelelően — az MN pénzügyi
szolgálat főnöke, illetőleg a BM terv- és pénz-
ügyi csoportfőnöke az utasítás kiadásával egy-
idejűleg állapítsa meg.

Czinege Lajos s. k.,
hadseregtábornok
honvédelmi miniszter

Dr. Horváth István s. k.,
belügyminiszter

Miniszterhelyettesi parancs

A Magyar Népköztársaság belügyminiszter-helyettesének 3/1981. (BK 10.) számú

p a r a n c s a

a Belügyminisztérium polgári alkalmazottainak
a munkaviszonnyal összefüggő
anyagi felelősségéről szóló — 2/1979. számú
belügyminiszter-helyettesi parancssal kiadott —
Szabályzat egyes rendelkezéseinek
módosításáról

A Munka Törvénykönyvének az 1979. évi 29.
számú törvényerejű rendelettel történt módosi-
tása és a végrehajtásáról szóló 48/1979. (XII. 1.)
MT számú rendelet kiadása szükségessé teszi a
Belügyminisztérium polgári alkalmazottainak a
munkaviszonnyal összefüggő anyagi felelőssé-
géről szóló Szabályzat módosítását. Ennek érde-
kében, a Közalkalmazottak Szakszervezetével
egyetértésben

m e g p a r a n c s o l o m :

1. A 2/1979. számú belügyminiszter-helyettesi
parancssal kiadott Szabályzatot (a továbbiak-
ban: Sz.) a Munka Törvénykönyvét (Mt.) módo-
sító 1979. évi 29. számú törvényerejű, valamint
a 48/1979. (XII. 1.) MT számú rendeletre figye-
lemmel kell alkalmazni.

2. Az Sz. 1. pontja hatályát veszti, helyébe
az alábbi rendelkezés lép:

„1. A Szabályzat egységes szerkezetbe foglal-
ja az 1979. évi 29. számú törvényerejű rendelet-
tel módosított Munka Törvénykönyvének (a to-
vábbiakban: Mt.), az ennek végrehajtásáról szó-
ló 48/1979. (XII. 1.) MT számú rendeletnek (a
továbbiakban: Mt. V.) és a leltárhányért való
felelősségről szóló 18/1970. (VI. 4.) Korm. számú
rendeletnek (a továbbiakban: R.) a Belügymi-
nisztérium polgári alkalmazottai anyagi fele-
lősségére is vonatkozó rendelkezéseit.”

2. Az Sz. 8. pontja hatályát veszti, helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„8. Kirívóan súlyos gondatlansággal okozta a kárt az, aki:

a) feladatait figyelemfelhívás ellenére rendszeresen elhanyagolta;

b) kötelezettségével szemben feltűnő közömbösséget tanúsított;

c) a minisztérium szolgálati érdekeit (harckészültség, védelmi készültség stb.) jelentősen veszélyeztette.”

4. Az Sz. 9. pontja hatályát veszti.

5. Az Sz. 11. pontja hatályát veszti, helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„11. Az Mt. V. 79. §-ában meghatározott eseteken túlmenően a 63/1980. (XII. 29.) MT számú rendelettel módosított 38/1973. (XII. 27.) MT számú rendelet 23. §-a alapján három havi átlagkeresetéig felel az államigazgatási

a) dolgozó, ha a kárt hatósági intézkedés során a jogszabályok súlyos megsértésével okozta,

b) vezető állású dolgozó, ha a kárt olyan, jogszabályba ütköző utasításának teljesítéséből keletkezett, amelynek következményeire az utasított dolgozó előzőleg a figyelmét felhívta.”

6. A Szabályzat 16. pontját követően az alábbi Sz. 16/A. ponttal egészül ki:

„16/A. Az Mt. V. 80. § (3) bekezdésében foglalt feltételek fennállása nélkül a gépjárművezető a vétkességi szabályok szerint felel. Ugyanígy felel a gépjárművezető (az üzemanyag-elszámolásra kijelölt személy) akkor, ha a túlfogyasztás azonnali jelentését elmulasztja és amiatt az beszabályozással időben nem volt elhárítható.”

7. Az Sz. 22. pont második mondata az alábbiak szerint módosul:

„A fizetési felszólítás ellen a kézbesítést követő tizenöt napon belül lehet a kérelmet benyújtani.”

8. Az Sz. 29. pontja a következő mondattal egészül ki:

„Egyetemleges megtérítésre kötelezésnek nincs helye.”

9. Az Sz. 45. pontja hatályát veszti, helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„45. Gépjárművezetés közben okozott kárért a

a) főfoglalkozású gépjárművezetőt 1000,— Ft-ra, ügyintéző gépjárművezetőt 600,— Ft-ra kell kötelezni, ha a tényleges kárösszeg ennél nagyobb;

b) kirívóan súlyos gondatlanság, durva szabályszegés vagy gondatlan bűncselekmény esetén a főfoglalkozású gépjárművezetőt a kár 100%-ára, az ügyintéző gépjárművezetőt a kár 50%-ára, de legalább az a) alpont szerinti összegre kell kötelezni;

c) az a), b) alpontokban meghatározottnál alacsonyabb összegű kirovának csak rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények mellett van helye;

d) az a)—c) alpontokban foglalt kedvezmények nem alkalmazhatók, ha a dolgozó a kárt ittás állapotban, jogosulatlan vezetéssel, jogtalan igénybevétel közben, a vezetés jogosulatlan átengedésével vagy egyébként szándékosan okozta, illetve a kár előre felismerhető műszaki hibából következett.”

10. Az Sz. 49. pontban a kirovás összege 200,— Ft-ra módosul.

11. Felhatalmazom a BM Terv- és Pénzügyi csoportfőnököt, hogy a hatályos rendelkezések szövegét egységes szerkezetben közzétegye.

12. Ez a parancs kiadása napján lép hatályba.

Dr. Pál Antal s. k.,
r. vezérőrnagy
miniszterhelyettes

A Belügyminisztérium polgári alkalmazottainak a munkaviszonnyal összefüggő anyagi felelősségét szabályozó 2/1979. számú belügyminiszter-helyettesi parancsnak a módosítása tárgyában kiadott 3/1981. (BK 10.) számú belügyminiszter-helyettesi parancssal egységes szerkezetbe foglalt szövege.

SZABÁLYZAT

a Belügyminisztérium polgári alkalmazottainak a munkaviszonnyal összefüggő anyagi felelősségéről

Bevezető rendelkezések

1. A Szabályzat egységes szerkezetbe foglalja az 1979. évi 29. számú törvényerejű rendelettel módosított Munka Törvénykönyvének (a továbbiakban: Mt.), az ennek végrehajtásáról szóló 48/1979. (XII. 1.) MT számú rendeletnek (a továbbiakban: Mt. V.) és a leltárhianyért való felelősségről szóló 18/1970. (VI. 4.) Korm. számú rendeletnek (a továbbiakban: R.) a Belügyminisztérium polgári alkalmazottai anyagi felelősségére is vonatkozó rendelkezéseit.

2. A Szabályzat hatálya kiterjed a Belügyminisztérium valamely szervével munkaviszonyban álló dolgozónak (a továbbiakban: dolgozó) a

belügyi munkaviszonyával összefüggő anyagi felelősségére.

3. Ahol jogszabály kollektív szerződésről szól, ott a Szabályzatban foglaltakat, ahol munkáltatót vagy igazgatót említ, ott az önálló számadótestet, illetve annak vezetőjét, parancsnokát (a továbbiakban: vezető) kell érteni.

4. A dolgozót anyagi felelősség terheli a munkaviszonyával összefüggésben vétkesen okozott kárért, illetőleg bekövetkezett hiányért.

A dolgozó felelőssége a károkozásért

Mt. 57. § (1) A dolgozó a munkaviszonyából eredő kötelezettségének vétkes megsértésével okozott kárért anyagi felelősséggel tartozik.

5. Kárnak kell tekinteni a Belügyminisztérium vagyonának mindennemű jogellenesen bekövetkezett (okozott) csökkentését, így különösen:

a) a Belügyminisztérium kezelésében, felelős őrzésében levő saját és idegen vagyontárgyakban rendeltetésellenesen bekövetkezett értékcsökkenést (rongálódást, elvesztést, anyagi-technikai vagy pénzeszközök jogtalan felhasználását, igénybevételét),

b) a Belügyminisztérium vagyoni jogainak (eredményesen érvényesíthető követeléseinek) elvesztését vagy csorbítását,

c) a Belügyminisztériumra ellenszolgáltatás nélkül háramló vagyoni kötelezettségeket, ideértve a kötbért, bírságot, késedelmi kamatot és más, ezekkel egy tekintet alá eső kötelezettségeket is (göngyöleghasználati többletköltség, vasúti kényszerkirakási költség, fekbér stb.).

6. Vétkesen (szándékosan vagy gondatlanul) okozza a kárt az, aki nem úgy járt el, ahogy az az adott munkakörülmények között általában elvárható volt. Az elvárhatóság körében azt kell vizsgálni, hogy a károkozóval azonos vagy hasonló munkakörű dolgozókkal szemben mi volt a munkaviszonyból származó követelmény.

Ebből adódóan:

a) szándékos a károkozás akkor, ha a dolgozó előre látja magatartásának károsító következményeit és azokat kívánja, akarja vagy azokba belenyugszik.

b) gondatlan a károkozás akkor, ha a dolgozó az elvárható figyelmet vagy körültekintést elmulasztva nem látja előre magatartásának károsító következményeit vagy e következményeket látja ugyan, de könnyelműen bízik azok elmaradásában.

7. A dolgozó vétkességét, a magatartás jogellenességét, a kár összegét és az okozati össze-

függést a károsult szervnek kell bizonyítania. Ennek hiányában a dolgozót kártérítésre kötelezni nem lehet.

Mt. 57. § (2) Gondatlan károkozás esetén a kártérítés a dolgozó havi átlagkeresetének ötven százalékát nem haladhatja meg. A Minisztertanács a károkozás, illetőleg a károkozó körülményeire, így különösen a vétkesség fokára, a károkozás jellegére, gyakoriságára, a károkozás társadalmi veszélyességére, valamint a dolgozó beosztására tekintettel a kártérítés mértékét magasabb összegben is megállapíthatja.

Mt. V. 79. § (1) Gondatlan károkozás esetén a kártérítés összege a dolgozónak a károkozás idején elért havi átlagkeresete ötven százalékát a következő esetekben haladhatja meg:

a) másfél havi átlagkeresetével felel a kollektív szerződésben meghatározott felelős beosztású dolgozó, ha a kárt termelési, gazdálkodási vagy ellenőrzési feladatai ellátása körében okozta;

b) a dolgozó a kirívóan súlyos gondatlansággal, illetve a gondatlan bűncselekménnyel okozott kárért hathavi átlagkeresete erejéig felelős;

c) a pénzügyintézet pénztári számfejtője és ellenőre a teljes kárért felel a számfejtés körében előidézett vagy az ezzel összefüggő ellenőrzés elmulasztásával vagy hiányos teljesítésével okozott kárért.

(2) A hathavi átlagkereset erejéig terjedő felelősség alkalmazása szempontjából gondatlan bűncselekménnyel okozott a kár akkor is, ha

a) a bíróság a dolgozóval szemben tárgyaláson megrovást (Btk. 71. §) alkalmazott;

b) a szabálysértési hatóság a dolgozót marasztaló határozatot hozott;

c) a bíróság, a szabálysértési hatóság, az ügyészség vagy az utóbbi jóváhagyásával a nyomozóhatóság vétség, illetőleg szabálysértés miatt az ügyet fegyelmi eljárásra utalta és ennek során a dolgozó vétkességét a cselekmény elkövetésében megállapították vagy vele szembeni fegyelmi eljárás mellőzésével szabtak ki büntetést.

(3) Ha a (2) bekezdés c) pontjában említett fegyelmi eljárást a dolgozó munkaviszonyának megszüntetése miatt nem lehetett lefolytatni, illetőleg emiatt fegyelmi eljárás mellőzésével büntetés kiszabására nem kerülhetett sor, a munkáltató állapítja meg, hogy a kár a felelősség mértéke szempontjából gondatlan bűncselekménnyel okozottnak minősíthető-e. Ugyanez a szabály irányadó akkor is, ha a büntető eljárást valamely gátló ok miatt — ideértve a megrovás alkalmazásának a (2) bekezdés a) pontjában nem említett eseteit is — lefolytatni nem lehetett.

8. Kirívóan súlyos gondatlansággal okozta a kárt az, aki:

a) feladatait figyelemfelhívás ellenére rendszeresen elhanyagolta;

b) kötelezettségével szemben feltűnő közömbösséget tanúsított;

c) a minisztérium szolgálati érdekeit (harckészültség, védelmi készültség stb.) jelentősen veszélyeztette.

9 Hatályát veszti.*

10. A másfél havi átlagkeresetig terjedő felelősség szempontjából felelős beosztásúak körét a Munka Törvénykönyve végrehajtására vonatkozó belügyminiszteri utasítás határozza meg.

11. Az Mt. V. 79. §-ában meghatározott esetekben túlmenően a 63/1980. (XII. 29.) MT. számú rendelettel módosított 38/1973. (XII. 27.) MT. számú rendelet 23. §-a alapján három havi átlagkeresetig felel az államigazgatási

a) dolgozó, ha a kárt hatósági intézkedés során a jogszabályok súlyos megsértésével okozta,

b) vezető állású dolgozó, ha a kár olyan, jogszabályba ütköző utasításának teljesítéséből keletkezett, amelynek következményeire az utasított dolgozó előzőleg a figyelmét felhívta.

12. A felelős beosztású dolgozó anyagi felelősségének mértéke, kártérítés érvényesítésének elmulasztása esetén nem terjedhet túl annak a dolgozónak anyagi felelősségén, akivel szemben a kártérítési igény érvényesítését elmulasztotta. Ilyen esetben is csak akkor lehet kártérítésre kötelezni, ha jogvesztő vagy elévülési határidő eltelte miatt a közvetlenül felelős dolgozóval szemben a kártérítési igény már nem érvényesíthető.

Mt. 57. § (3) Szándékos károkozás esetén a dolgozó a teljes kárt köteles megtéríteni.

Megőrzési felelősség

Mt. 58. § (1) A dolgozó vétkességére tekintet nélkül teljes anyagi felelősséggel tartozik a viszszaosztályozási vagy elszámolási kötelezettséggel átvett olyan dolgokban bekövetkezett hiányért, amelyeket állandóan őrzetében tart, kizárólagosan használ vagy kezel. Mentésül a felelősség alól, ha a hiányt elháríthatatlan külső ok idézte elő.

(2) A Minisztertanács a teljes felelősséget — különösen több személy részére átadott dolgokban bekövetkezett hiány esetén — az átvett

dolog kezelésének, megőrzésének különös körülményeire tekintettel korlátozhatja.

Mt. V. 80. § (1) A dolgozót az Mt. 58. §-ában meghatározott felelősség akkor terheli, ha a dolog (szerszám, termék, áru, anyag, üzemanyag stb.) jegyzék vagy elismervény alapján vette át. Enélkül is terheli a felelősség az általa kezelt pénz, értékpapír és egyéb értéktárgy tekintetében a pénztárost, pénzkezelőt vagy értékkezelőt.

(2) Ha a megőrzésre átadott dolog megrongálódása folytán keletkezett a kár, a dolgozó felelősségét a vétkességi felelősségre megállapított szabályok szerint kell elbírálni, de ebben az esetben a vétlenség bizonyítása a dolgozót terheli.

(3) Üzemanyag-túlfogyasztás miatt az Mt. 58. §-ában meghatározott felelősség terheli a dolgozót, ha a felvett és a jármű által ténylegesen felhasznált üzemanyag mennyisége járművezetőként külön-külön megállapítható és a munkáltató bizonyítja, hogy a túlfogyasztásnak műszaki oka nincs (fogyasztásmérés).

(4) A raktárak és a kereskedelmi egységek dolgozóinak anyagi felelősségét külön jogszabály rendezi.

13. A megőrzési felelősség körében a dolgozót a hiányért csak akkor terheli anyagi felelősség, ha a dolog rendeltetésénél és természeténél fogva lehetősége volt annak biztonságos, mások által hozzáférhetetlen módon való megőrzésére, kizárólagos használatára vagy kezelésére.

14. A teljes felelősség szempontjából pénzkezelőnek vagy értékkezelőnek minősül az is, aki bármilyen célból — esetileg — utólagos elszámolási kötelezettséggel pénzt, értékpapírt vagy egyéb értéktárgyat bízna.

15. A megőrzésre átvett dolgokban bekövetkezett hiány esetén az elháríthatatlan külső ok bizonyítását, illetőleg a dolog megrongálódása vagy megsemmisülése esetén a vétlenség bizonyítását az eljárást folytató szervnek elő kell segítenie. A bizonyítás sikertelensége a dolgozót a következmények alól nem mentesíti.

16. Ha a bizonyítás eredményeként megállapítható, hogy a rongálódás gondatlan magatartás eredménye volt, úgy a gondatlanság súlyához képest lehet a dolgozót felelőssé tenni.

16/A. Az Mt. V. 80. § (3) bekezdésében foglalt feltételek fennállása nélkül a gépjárművezető a vétkességi szabályok szerint felel. Ugyanígy felel a gépjárművezető (az üzemanyagelszámolásra kijelölt személy) akkor, ha a túlfogyasztás *azonnali jelentését elmulasztja és amiatt az beszüntetve az elszámolással időben nem volt elhárítható.*

* Hatályon kívül helyezte a belügyminiszter-helyettes 3/1981. (BK 10.) számú parancsának 4. pontja.

Több személy közös felelőssége

Mt. 59. § (1) Ha a kárt többen együttesen okozták, vétességük, a megőrzésre átadott dologban bekövetkezett hiány esetén pedig munkabérük arányában felelnek.

(2) Amennyiben a kárt többen anyagi haszon-szerzés céljából szándékosan okozták, egyetemleges marasztalásnak van helye.

(3) Ugyancsak egyetemleges marasztalásnak van helye, ha többek részére megőrzésre átadott dologban keletkezett a hiány és ennek megtérülése egyébként veszélybe kerülne vagy aránytalan késedelemmel járna.

17. Ha a dolgozó a kárt gondatlanul hivatásos állományú testületi taggal vagy kívülálló polgári személlyel közösen okozta, a kár összegét a közrehatás arányában megfelelően meg kell osztani, majd a kárigényt a dolgozóval szemben e Szabályzat rendelkezései, a testületi taggal szemben a 21/1981. számú belügyminis-teri parancs, a polgári személlyel szemben a Polgári Törvénykönyv és polgári eljárásjog szabályai szerint kell érvényesíteni.

18. Az egyetemlegesen kártérítésre kötelezetek az egymás közötti felelősség arányát a Polgári Törvénykönyv és a polgári eljárásjog szabályai szerint rendezhetik.

Mt. 60. §. Nem kell a dolgozónak megtérítenie a kárnak, illetve a hiánynak azt a részét, amely a munkáltató közrehatása következtében állott elő.

19. Munkáltatói közrehatásnak minősül, ha a szerv olyan intézkedés megtételét mulasztotta el, amely a kár megakadályozását vagy csökkentését szolgálta volna, illetőleg olyan tevékenységet fejtett ki, amellyel a kár bekövetkezésének részben okozója volt.

20. A közrehatás mértékét tényeken alapuló mérlegeléssel kell meghatározni. A dolgozó anyagi felelősségét a közrehatás aránya szerint csökkentett kár összegének alapulvételével kell megállapítani. Azonos rendelkezések megsértése esetén a szerv közrehatását a dolgozónál súlyosabban kell értékelni.

21. Ha a közrehatás valamely más dolgozó vagy testületi tag vétkes magatartásaként jut kifejezésre, vele szemben az anyagi felelősségre vonás iránt külön eljárásban kell intézkedni.

Felelősség a munkabér vagy egyéb díjazás téves kifizetése esetén

Mt. V. 65. §. (1) A munkabér vagy egyéb díjazás téves kifizetése esetén a dolgozót erről harminc, a kollektív szerződésben meghatározott

esetekben hatvan napon belül írásban kell értesíteni. Ennek elmulasztása esetében a dolgozó visszafizetésre csak akkor kötelezhető, ha a kifizetés helytelenségéről tudott vagy a téves kifizetést maga idézte elő.

(2) A visszafizetésre kötelező határozat ellen benyújtott kérelemnek halasztó hatálya van.

22. A tévesen kifizetett pénzösszeg feltevőjét a felvételtől számított hatvan napon belül az összeg visszafizetésére fel kell szólítani. A fizetési felszólítás ellen a kézbesítést követő tizenöt napon belül lehet a kérelmet benyújtani.

23. Ha a tévesen kifizetett pénzösszeget a feltevővel visszatéríttetni nem lehet, a vétkes károkozásért való felelősség szabályai szerint a kifizetésért felelős személyt terheli az anyagi felelősség.

24. A társadalombiztosítási ellátások jogtalan kifizetése és felvétele esetén a felelősség tekintetében a társadalombiztosításról szóló jogszabályok szerint kell eljárni.

Felelősség a leltárhiányért

25. A Belügyminisztérium dolgozóinak a leltárhiányért való felelősségét alapvetően a 18/1970. (VI. 4.) Korm. számú rendelet (a továbbiakban: R.) illetőleg a 11/1970. (XI. 11.) Mü M számú rendelet alapján kell elbírálni.

R. 2. §. (1) Leltárhiány a kezelésre szabályszerűen átadott és átvett anyagokban (raktári készletekben) ismeretlen okból keletkezett, a természetes mennyiségi csökkenés és a kezeléssel járó veszteség (együttesen: normalizált hiány) mértékét meghaladó hiány. A normalizált hiány mértékét külön jogszabály állapítja meg.

(2) Raktár az anyagok (raktári készletek) tárolására használt elhatárolt, zárható terület.

(3) A leltárhiány összegét fogyasztói áron — ennek hiányában a kollektív szerződés által meghatározott módon — kell megállapítani.

26. Ha a leltárfelvétel során kimutatott hiány egy részét ismert ok idézte elő, úgy ennek összegét a teljes hiány összegéből le kell vonni és csak a különbözetre lehet a leltárhiányért fennálló felelősség szabályait alkalmazni.

Ha az ismert okból keletkezett hiány vétkes magatartás (esetleg bűncselekmény) következménye, a felelős személlyel szemben a vétkeségi felelősség szabályai szerint kell eljárni.

27. Nem felel a dolgozó a hiányért, ha azt külső és általa elháríthatatlan ok idézte elő.

R. 3. §. (1) A felelősség felső határa a dolgozó egyhavi átlagkeresete.

(2) A kollektív szerződés a raktározás rendjének biztosítása érdekében, helyi viszonyokra figyelemmel a dolgozó felelősségének felső határát az (1) bekezdésben megjelölt mértéknél magasabban is megszabhatja; a felelősség felső határa azonban ilyenkor sem haladhatja meg a dolgozó háromhavi átlagkeresetét.

(3) Ha a dolgozó olyan raktári munkakörben dolgozik, ahol az átvett anyagokat (raktári készleteket) állandóan egyedül kezeli, a felelősség felső határa a leltárhiány teljes összege.

R. 6. §. A raktári munkakör elfoglalása előtt — a munkaszerződés megkötése, illetve módosítása alkalmával, ... — a dolgozóval írásban kell közölni:

a) a dolgozó felelősségének felső határát [3. § (1)—(3) bek.].

R. 7. §. (1) A leltározás eredménye alapján az igazgató (a szerv vezetője, ...) indokolt határozatban dönt a dolgozót terhelő leltárhiány összegének megtérítése, ... felől.

(2) Leltárhiányért anyagi felelősséget érvényesíteni, ... csak akkor lehet, ha

a) a dolgozót a leltárhiányért való felelősségről, ... és ezek feltételeiről a 6. § rendelkezései szerint a munkahely elfoglalása előtt írásban értesítették,

b) az anyagokat (raktári készleteket) kezelésre szabályszerűen átadták, illetőleg átvették és

c) a dolgozó a két leltározás közötti időszaknak legalább a felében és a leltáridőszak végén is a raktárban volt beosztásban.

(3) Egyetemleges megtérítésre kötelezésnek nincs helye.

(4) A megtérítés, ... mértékének megállapításánál figyelembe kell venni az árukezeléssel összefüggő azokat a körülményeket, amelyek a dolgozó felelősségére kihatnak, így különösen az esetleges távollét időtartamát és az anyagkezelés tárgyi adottságait.

28. A leltárhiányért való felelősséget a raktárhoz beosztott, az anyagok kezelésében rendszeresen részt vevő raktárosokra és anyagkezelőkre kell alkalmazni.

29. Ha az anyagot többen együttesen kezelik, a felelősség a vezetőt, a helyettesét és valamennyi raktárost, illetőleg anyagkezelőt együttesen terheli. Egyetemleges megtérítésre kötelezésnek nincs helye.

R. 8. §. (1) A határozatot a leltárfelvétel befejezését követő hatvan nap alatt az érdekelt dolgozóval írásban közölni kell. Büntető eljárás esetén a határidő a nyomozóhatóság, illetőleg a

bíróság jogerős határozatának közlését követő nappal kezdődik. A hatvannapos határidő eltelté után a dolgozót a leltárhiány megtérítésére kötelezni ... nem lehet.

(2) A határozat elleni jogorvoslatra és a jogerős határozatokon alapuló követelések behajtására a munkaügyi vitára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

30. A leltárhiányért való anyagi felelősség a dolgozót leltározásonként terheli. A leltárfelvétel szabályait a vonatkozó szakutasítások tartalmazzák.

31. A dolgozónak a leltárhiányért fennálló anyagi felelősségét csak az ő vagy képviselője jelenlétében felvett leltár alapján lehet megállapítani.

32. A leltárfelvétel befejezése után a leltárt egyeztetni kell. Az egyeztetésre a raktárost, anyagkezelőt akkor is meg kell hívni, ha munkaköre időközben bármely oknál fogva megszűnt. Akadályoztatása esetén képviselőtől gondoskodni kell. Az egyeztetés során a dolgozó áttekintheti, ellenőrizheti az elszámolás adatait (terhelés, jóváírás), összehasonlítást tehet a tényleges készlet és a nyilvántartás adatai között. Az egyeztetés során a raktáros jogosult a leltározással kapcsolatban észlelt hiányosságokra vagy szabálytalanságokra észrevételt tenni. Ha az észrevétel alapos, a leltáreredményt ennek megfelelően helyesbítenyi kell.

33. Az egyeztetésről jegyzőkönyvet kell felvenni, amelyben rögzíteni kell:

a) a leltárfelelős észrevételeit és az egyéb nyilatkozatokat,

b) az egyeztetés során tett intézkedéseket (kompenzáció stb.),

c) a leltár végleges eredményét.

Az egyeztetésről készült jegyzőkönyvet a dolgozónak vagy képviselőjének saját kezű aláírásával és keltezéssel kell ellátni.

34. Ha a leltárhiánnyal összefüggésben a raktáros ellen a hatvannapos határidőn belül büntető eljárás indul, az anyagi felelősség megállapítására megszabott hatvannapos határidőt a nyomozóhatóság, illetőleg a büntető bíróság jogerős határozatának közlését követő naptól kell számítani.

35. Ha a hatvannapos határidőn belül indult büntető eljárásban a károsult szerv igényének érvényesítése nem történt meg (a szerv vagy az ügyész által) és ennek folytán a sértett szerv részére a bíróság nem küldi meg a tárgyalás alapján hozott megszüntető végzését, illetőleg a felmentő vagy marasztaló ítéletét, a hatvannapos határidőt a bíróság határozatának, illetőleg íté-

letének jogerőre emelkedésétől kell számítani. A büntető eljárás menetét figyelemmel kell kísérni, hogy a jogerős döntésről tudomást szerezve lehetőség legyen a felelős dolgozóval szemben a hatvannapos határidőn belül határozatot hozni és azt vele közölni.

36. Ha a hatvannapos határidőn belül a leltárhiányért felelős dolgozó részére a megtérítésre kötelező határozatot nem kézbesítették és e határidőn túl indult ellene a büntető eljárás, melynek eredményeként az ügyészség a nyomozást megtagadta vagy megszüntette, illetőleg a bíróság felmentő ítéletet hozott, a raktáros felelősségét a leltárhiányra vonatkozó szabályok szerint megállapítani már nem lehet.

37. A gyógyszerértékesítési dolgozók leltárhiány miatt való anyagi felelősségének elbírálásánál az érvényben levő külön jogszabályokat is alkalmazni kell.

A kár (hiány) összegének megállapítása

Mt. V. 81. §. A kár összegének meghatározásánál a megrongált dolog kijavítására fordított kiadást — ideértve az üzemviteli költséget is — és a kijavítás ellenére még fennmaradó esetleges értékcsökkenés mértékét, ha a dolog megsemmisült vagy használhatatlanná vált, a beszerzési értéket, a dolog jogtalan eltulajdonítása esetén pedig a fogyasztói árat kell figyelembe venni. A hiányzó dolog értékét a fogyasztói ár, ha azonban a dolognak fogyasztói ára nincs, a beszerzési érték alapulvételével kell megállapítani.

38. A beszerzési, fogyasztói ár alatt a károkozás, illetőleg a hiány megállapításának napján irányadó árat kell érteni.

39. A kár összegét csökkenteni kell a kicserélt alkatrész értékével, ha az anyag használhatatlanná vált annak selejtértékével, a javítás után megállapítható esetleges értéknövekedéssel.

40. Ha a dolog megsemmisült, használhatatlanná vált vagy hiányzik, száz százalékos árat kell alapul venni az alábbiakban:

a) új állapotban levő, valamint olyan anyagnál, amelynél a használódás látható kopást vagy természetes rongálódást nem okoz,

b) élelmiszerekénél,

c) fegyverzeti anyagoknál,

d) légoltalmi-vegyvédelmi anyagoknál,

e) orvosi és gyógyszeranyagoknál,

kivéve ha jogszabály ettől eltérően rendelkezik.

41. Az új ár hetven százalékos összegét kell alapul venni a használt anyagoknál, kivéve az

egyedileg nyilvántartott cikkeknel (gépjármű, írógép stb.), ahol az elhasználtság fokának megfelelő értéket kell számítani.

42. Ha a kár olyan természetű, hogy összegét az előző pontokban foglaltak szerint megállapítani nem lehet, szakértő közreműködését lehet igénybe venni vagy a kár összegét becslés alapján kell megállapítani.

43. Ha a dolgozó vétkes magatartásából eredően a szerv harmadik személy (természetes vagy jogi személy) részére kártérítést fizet, a ténylegesen kifizetett kártérítés képezi a kár összegét, amelyből azonban az eljárási költséget (perköltség, szakértői költség stb.) le kell vonni, ha ezek nem a dolgozó rosszhiszemű magatartása miatt merültek fel.

A kártérítés kiszabása, mérséklése

Mt. 61. §. (1) A dolgozóval szemben kártérítés kiszabására a munkáltató jogosult. Ennek során a kártérítést a jogszabály szerint kiszabható mértéknél alacsonyabb összegben is megállapíthatja, illetőleg annak kiszabását mellőzheti is, ha az eset összes körülményei kellően indokolták és az a társadalmi tulajdon megóvására irányuló nevelés érdekeit nem sérti.

Mt. V. 82. §. (1) A munkáltató a dolgozót akkor is kötelezheti kártérítésre, ha munkaviszonya időközben megszűnt.

(2) Mérséklésnek általában nincs helye, ha a károkozásból a dolgozó vagyoni előnyhöz jutott vagy a károkozás egyébként szándékosan, illetve ittas állapotban történt. A megőrzésre átadott dolgokért fennálló felelősség körében mérséklés alkalmazásának csak rendkívüli méltánylást érdemlő esetben van helye.

(3) Ha a dolgozó személyi körülményei indokolták, a kártérítésnek részletekben történő megfizetése is engedélyezhető.

(4) A kártérítést megállapító határozat ellen benyújtott kérelemnek halasztó hatálya van.

44. Mérséklésnek vagy a kiszabás mellőzésének a dolgozó javára fennálló méltánylást érdemlő körülmények esetén lehet helye.

Ennek körében méltányolható lehet a károkozó magatartás csekélyebb társadalmi veszélyessége, a kár (hiány) mértéke, a dolgozónak a munkában tanúsított magatartása, szociális helyzete stb. A megőrzési felelősség körében méltányolhatók lehetnek a dolgok megőrzésének körülményei, leltárhiánynál a raktározási körülmények, az anyagforgalom nagysága, gyakorisága stb.

45. Gépjárművezetés közben okozott kárért a

a) főfoglalkozású gépjárművezetőt 1000,— Ft-ra, ügyintéző gépjárművezetőt 600,— Ft-ra kell kötelezni, ha a tényleges kárösszeg ennél nagyobb;

b) kirívóan súlyos gondatlanság, durva szabályszegés vagy gondatlan bűncselekmény esetén a főfoglalkozású gépjárművezetőt a kár 10⁰/₀-ára, az ügyintéző gépjárművezetőt a kár 5⁰/₀-ára, de legalább az a) alpont szerinti összegre kell kötelezni;

c) az a), b) alpontokban meghatározottnál alacsonyabb összegű kirovásnak csak rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények mellett van helye;

d) az a)—c) alpontokban foglalt kedvezmények nem alkalmazhatók, ha a dolgozó a kárt ittas állapotban, jogosulatlan vezetéssel, jogtalan igénybevétel közben, a vezetés jogosulatlan átengedésével vagy egyébként szándékosan okozta, illetve a kár előre felismerhető műszaki hibából keletkezett.

46. A mérséklés alkalmazását vagy mellőzését indokolni kell.

47. A kártérítés (megtérítés, visszafizetés) utólag is mérsékelhető, ha ezt a dolgozó javára fennálló és utóbb bekövetkezett (esetleg korábban nem értékelt) méltánylást érdemlő körülmények indokolják.

48. Az utólagos mérséklés annak a szervnek vezetője hatáskörébe tartozik, ahol a tartozást nyilvántartják. Az illetékes vezető mérsékelheti a tartozást akkor is, ha a dolgozó kártérítési (megtérítési, visszafizetési) kötelezettségét a döntőbizottság, a munkaügyi vagy a büntető bíróság állapította meg.

49. Ha a szerv vezetője a kártérítés (megtérítés, visszafizetés) kiszabását nem mellőzi, a kirovás összege 200,— Ft-nál kevesebb nem lehet, kivéve ha a kár (hiány) összege ennél kevesebb.

50. Ha a vezető a kártérítés (megtérítés, visszafizetés) részleteiben történő megfizetését engedélyezi, havi 100,— Ft-nál alacsonyabb összeget meghatározni nem lehet.

A kártérítési eljárás

51. A dolgozó anyagi felelősségének megállapításához kártérítési eljárást kell lefolytatni.

52. Az eljárásnak az a célja, hogy a kár, hiány (a továbbiakban együttesen: kár) keletkezésének körülményeit és az anyagi felelősség feltételeit tisztázza, a bizonyítékokat mérlegelje és ezek alapján a vezető olyan határozatot hozzon, amely alkalmas arra, hogy a felelős sze-

mélyt és más dolgozókat a társadalmi tulajdon fokozottabb védelmére nevelje.

53. A dolgozóval szemben kártérítésre, megtérítésre, visszafizetésre (a továbbiakban együtt: kártérítés) kötelező határozat meghozatalára annak a vezetőnek van jogköre, aki a dolgozóval munkaviszony létesítésére is jogosult.

54. Az eljárás lefolytatására az a szerv illetékes, amelynek gazdálkodási körében a kár felmerült.

55. Ha a dolgozó nem az eljárás lefolytatására illetékes szerv állományába tartozik, az eljárás megindításáról és tárgyról írásban értesíteni kell munkahelyi vezetőjét.

Mt. 61. §. (2) A kártérítést indokolt írásbeli határozatban kell kiszabni, előtte a dolgozót — ha a tényállás kellően nem tisztázott — meg kell hallgatni.

56. A meghallgatásról jegyzőkönyvet kell felvenni. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell a felvétel helyét és idejét, a meghallgatott (károkozó, leltárfelelős, tanú stb.) személy fontosabb adatait, beosztási és lakhelyét, valamint — tanú meghallgatása esetén — a hamis tanúzás következményeire való figyelmeztetést.

A jegyzőkönyvben rögzíteni kell a kár keletkezésének részletes körülményeit, helyét, időpontját, a kár összegét, illetőleg mindazokat az adatokat, amelyek a felelősség jellegének, terjedelmének megállapításához felhasználhatók. Végül a dolgozó nyilatkozatát arra nézve, hogy a kárért felelősnek érzi-e magát.

57. A meghallgatott fontosabb nyilatkozatát lehetőleg szó szerint kell felvenni, különösen akkor, ha azok a kár keletkezésére és a felelőségre közvetlenül utalnak.

58. Mellőzhető a jegyzőkönyv felvétele, ha a rendelkezésre álló iratok (jelentés, fegyelmi vagy büntető eljárásban készült jegyzőkönyvek, határozatok stb.) alapján a tényállás és a felelősség kellőképpen tisztázott.

59. Ha a tényállás kellően nem tisztázott, további bizonyítékot kell beszerezni, meg kell hallgatni mindazokat, akik a körülményekről tudhatnak, illetőleg a szükséghez képest szakértői bizonyítást kell elrendelni.

60. A határozat rendelkező részből és indoklásból áll.

A rendelkező rész tartalmazza:

- a dolgozó személyi adatait, munkakörét, havi átlagkeresetét,
- a kirótt összeget,
- a törlesztés feltételeit,

— a jogorvoslati lehetőséget.

Az indokolási rész tartalmazza:

— a felelősség alapjául szolgáló tényállás leírását,

— a bizonyítékok felsorolását,

— a dolgozó esetleges meghallgatásának eredményét,

— a kár összegére és a rendelkező részben kiszabott összegre vonatkozó részletes számítási adatokat,

— a kártérítés kiszabásához és a törlesztési feltételek megállapításához a mérlegelés körébe vont körülményeket,

— a határozathozatalhoz alkalmazásra került jogszabályokat.

61. A határozatot a dolgozó részére általában személyesen kell kézbesíteni. Egyéb esetekben a kézbesítés posta útján, illetőleg a hivatalos iratok kézbesítésére vonatkozó külön jogszabályok szerint történik.

62. Nem kell határozatot hozni, ha a kár összege az 500,— Ft-ot nem haladja meg, amennyiben a dolgozó a felelősségét elismeri és a kárt hajlandó megtéríteni. Ilyen esetben a kártérítést nyomban megfizetheti vagy megfizetését kötelezvényben vállalhatja.

63. Ha a károkozás vagy hiány miatt büntető eljárás indul, a kár összegét meg kell állapítani és a kárigényt az illetékes ügyészséghez vagy bírósághoz be kell jelenteni. A büntető eljárás jogerős befejezéséig az eljárást fel kell függeszteni.

64. Ha a büntető bíróság a kárigényt teljes terjedelmében elbírálta, az ítéleti döntésnek megfelelően kell intézkedni. Ha viszont a bíróság a kárigény tárgyában érdemben egyáltalán nem, vagy csak részben határozott, a vezető köteles az el nem bírált összegre vonatkozóan az eljárást lefolytatni.

65. Ha a bírói ítélet részlettörlesztésről rendelkezést nem tartalmaz, erről az illetékes vezetőnek kell intézkednie.

66. Nem lehet eljárást lefolytatni a dolgozóval szemben a kárigénynek arra a részére (vagy egészére), amelyre vonatkozóan a bíróság érdemi elutasító rendelkezést hozott.

67. Az anyagi és fegyelmi felelősség egy határozatban nem bírálható el.

68. A dolgozó anyagi felelősségét nem csökkentheti az a körülmény, hogy a fegyelmi eljárásban anyagi hátránnyal járó büntetést kapott.

Eljárás a munkaügyi döntőbizottság előtt

69. A sérelmesnek tartott határozat ellen a dolgozó a kézbesítést követő tizenöt napon be-

lül kérelmet terjeszthet elő. A kérelemnek a határozat végrehajtására halasztó hatálya van.

70. A kérelmet az illetékes munkaügyi döntőbizottsághoz címezve, de a határozatot hozó szerv vezetőjénél kell benyújtani vagy ott szóban előadni. A szóban előadott kérelmet a vezető köteles jegyzőkönyvbe foglaltatni.

71. A határozat ellen a kézbesítést követő tizenöt napon belül bármilyen címen benyújtott kifogást, észrevételt, panaszt kérelemként kell kezelni.

72. A kérelem benyújtási határidejének elmulasztása esetén a dolgozó mulasztását kimentheti, ha valószínűsíti, hogy az önhibáján kívül történt. Hat hónap eltelte után azonban kimentésnek helye nincs.

73. A kérelmet — az elkésett kérelmet is — az ügy irataival együtt az illetékes munkaügyi döntőbizottsághoz három napon belül továbbítani kell.

74. Ahol jogszabály munkaügyi vitával kapcsolatos panaszt említ, azon kérelmet kell érteni.

Mt. 64. §. (1) A munkaügyi döntőbizottság eljárása kérelem alapján indul meg. A kérelmet az elévülési időn belül lehet előterjeszteni. Meghatározott intézkedések ellen a kérelem előterjesztését jogszabály rövidebb határidőhöz kötheti.

Mt. 65. §. (1) A munkaügyi döntőbizottság háromtagú tanácsban jár el; az ügyet tárgyaláson köteles elbírálni. A tárgyalás nyilvános, kivéve ha közérdek vagy a dolgozó érdeke folytán a nyilvánosság kizárása indokolt.

(2) A tárgyaláson a feleknek módot kell adni arra, hogy álláspontjukat előadhassák, jogi képviselőket vehessenek igénybe és bizonyítékaikat előterjeszthessék.

(3) A munkaügyi döntőbizottság határozattal dönt. Az ügyet eldöntő határozatát — kiegészítés, kijavítás és ügyészi óvás kivételével — nem változtathatja meg.

Mt. 66. §. (1) A munkaügyi döntőbizottság határozata ellen a munkaügyi bírósághoz lehet fordulni.

75. A dolgozó a munkaügyi döntőbizottság határozatával szemben annak kézhezvételétől számított harminc napon belül a Fővárosi Munkaügyi Bírósághoz címezve keresetet nyújthat be. A keresetet három példányban a határozatot hozó munkaügyi döntőbizottsághoz kell benyújtani.

76. Ha a munkaügyi döntőbizottság határozatát az érdekelt BM szerv tartja sérelmesnek, a

keresetindításra vonatkozó javaslatát az ügy irataival együtt a BM Terv és Pénzügyi Csoportfőnökség Jogi Képviseleti Osztályának (a továbbiakban: Osztály) kell haladéktalanul megküldenie.

77. A keresetlevélnek a dolgozó által történt benyújtásáról, illetve a per megindulásáról az Osztályt nyomban értesíteni kell.

78. A munkaügyi bíróság előtt a BM szervek képviseletét az Osztály látja el.

Rendkívüli jogorvoslat

Mt. 66. §. (2) A munkaügyi döntőbizottság határozata jogerőre emelkedésétől számított hat hónap alatt mind a dolgozó, mind a munkáltató a munkaügyi bíróságnál új eljárást kezdeményezhet. E kérelem olyan tényre vagy bizonyítékra, illetőleg jogerős munkaügyi döntőbizottsági, bírósági vagy hatósági határozatra alapítható, amelyet a munkaügyi vita során korábban nem bíráltak el, feltéve, hogy elbírálás esetében reá nézve kedvezőbb határozatot eredményezett volna. Ez a rendelkezés nem vonatkozik arra az esetre, amikor a döntőbizottság határozata a bíróság ítélete folytán emelkedett jogerőre.

(3) Ha a fél az új eljárás kezdeményezésére okot adó körülményről csak hat hónap után szerzett tudomást vagy csak később jutott abba a helyzetbe, hogy új eljárást kezdeményezhesen, a határidőt ettől az időponttól kell számítani. A megtámadott határozat jogerőre emelkedésétől számított három év eltelte után új eljárás nem kezdeményezhető.

(4) A munkaügyi döntőbizottságok működése felett az ügyészség törvényességi felügyeletet gyakorol.

(5) A munkaügyi vitában hozott határozat ellen benyújtott ügyészi óvás alapján hozott új határozatnak, ha az óvást a megtámadott határozat jogerőre emelkedését követő egy éven túl nyújtották be, a felekre kiható hatálya nincs.

A tartozások levonása, végrehajtása

Mt. V. 66. §. A munkabérből való levonásokra a bírósági végrehajtás szabályait kell alkalmazni.

Mt. V. 67. §. (1) A munkáltatót megillető kártérítést vagy egyéb tartozást a dolgozó munkabéréből kell levonni.

(2) A munkáltató a dolgozót a kártérítésen kívüli egyéb tartozásának megfizetésére írásban felszólíthatja. A felszólításnak tartalmaznia kell a tartozás összegét, jogcímét, továbbá azt a figyelmeztetést, hogy a dolgozó a felszólítás ellen a kézbesítéstől számított tizenöt nap alatt a munkaügyi döntőbizottsághoz kérelemmel élhet.

A kérelemmel meg nem támadott felszólításnak a jogerős határozattal egyenlő hatálya van.

(3) A tartozását az esedékesség napján meg nem fizető dolgozót évi öt százalékos kamat is terheli.

Mt. V. 68. §. Ha a pénzfizetésre kötelezett dolgozó más munkáltatónál munkaviszonyba lépett, termelőszövetkezeti tag lett, illetőleg nyugellátásban vagy egyéb rendszeresen visszatérő járandóságban részesül, a munkáltató a követelés alapjául szolgáló jogerős határozatot e szervnek megküldi. Egyúttal felhívja, hogy ennek alapján az összeget a munkáltató, illetőleg járandóságot folyósító szerv a kötelezett munkabéréből (járandóságából) vonja le és utalja át.

79. A pénzügyi szerv minden kárügyről (tartozásról) nyilvántartást tartozik vezetni.

80. Amennyiben a kötelezett más szerv állományaiba kerül, tartozását ott kell rendezni.

81. Az egyetemlegesen kártérítésre kötelezettek tartozásait a végleges rendezésig az első előjegyzés helyén kell nyilvántartani.

82. Ha a dolgozó munkaviszonya a Belügyminisztériummal megszűnik, tartozásait — az irányadó jogszabályok szerint — a MIL-lapjára kell rávezetni.

83. A dolgozó szociális körülményeire tekintettel a vezető a munkabéréből való levonásra halasztást adhat, illetőleg a havi részlettörlesztések összegét csökkentheti.

A Belügyminisztérium kárviselése, leírás

84. Ha a keletkezett kárért (hiányért) — bármely okból — senkinek az anyagi felelősségét nem lehet megállapítani, a kárt a Belügyminisztérium viseli.

85. A Belügyminisztérium kárviselését határozatban kell kimondani. A határozat egyszerűbb esetekben az ügyiratban záradék formájában is rögzíthető.

86. A Belügyminisztérium kárviselése esetén az alábbiak szerint kell eljárni:

a) 2000,— Ft értékhatárt meghaladó ügyekben az országos parancsnokságok, illetőleg a közép fokú hatáskörrel felruházott szervek alárendeltségébe tartozó egységek a határozatokat az irányító szerveikhez, a rendőr-főkapitányságok és a BM egyéb központi szervei a BM Terv és Pénzügyi Csoportfőnökséghez,

b) 10 000,— Ft értékhatárt meghaladó ügyekben minden határozatot a BM Terv és Pénzügyi Csoportfőnökséghez kell tizenöt napon belül tudomásul vétel végett megküldeni.

87. Ha a keletkezett kárért (hiányért) az anyagi felelősség megállapítható, de a kiszabott vagy kiszabható kártérítés bármely okból — igazoltan — behajthatatlan, az összeg leírását kell határozatban elrendelni.

88. Leírás elrendelésére értékhatarra tekintet nélkül a tartozást nyilvántartó szerv vezetője jogosult.

VEGYES RENDELKEZÉSEK

Mt. 5. §. (1) A munkaviszonyból folyó igény három év alatt elévül. A bűncselekménnyel okozott kárért fennálló felelősség öt év alatt, ha pedig a büntető eljárás megindítására meghatározott elévülési idő ennél hosszabb, ennek megfelelő idő alatt évül el. Az elévülés akkor kezdődik, amikor az igény esedékessé vált.

(2) Ha a jogosult az igényt menthető okból nem tudja érvényesíteni, az akadály megszűnésétől számított hat hónapon belül azt akkor is megteheti, ha az elévülési idő már eltelt vagy abból hat hónapnál kevesebb van hátra.

(3) Az igény érvényesítésére irányuló írásbeli felszólítás, az igényeknek a munkaügyi vitát eldöntő szerv előtti érvényesítése, továbbá meg egyezéssel való módosítása — ideértve az egyezséget is —, végül a kötelezett részéről való elismerés az elévülést megszakítja. Az elévülés megszakadása, illetőleg az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezése után az elévülési idő újból kezdődik. Ha az elévülést megszakító eljárás során végrehajtható határozatot hoztak, az elévülést csak a végrehajtási cselekmények szakítják meg.

89. A gépjárművek jogtalan igénybevételéért járó térítési díjat az érvényben levő külön jogszabályok határozzák meg.

90. A BM Terv és Pénzügyi csoportfőnök — egyetértésben a Közalkalmazottak Szakszervezetével — jogosult a Szabályzat végrehajtásához szükséges intézkedés kiadására és egyes rendelkezéseinek állásfoglalással történő értelmezésére, az egyedi eljárások törvényességi felülvizsgálatára, törvényesítés esetén munkaügyi vita, illetőleg törvényességi intézkedés kezdeményezésére.

Intézkedés

A Magyar Népköztársaság belügyminiszter-helyettesének 9/1981. (BK 10.) számú

i n t é z k e d é s e

egyes megyeszékhelyi és kiemelt városok körzeti megbízottainak nyomozási tevékenységéről

A Belügyminisztérium nyomozó hatóságainak hatáskörét és illetékességét szabályozó 10/1979. (BK 7.) BM számú utasítás és a 2/1978. számú belügyminiszteri paranccsal kiadott Körzeti Megbízotti Szabályzat módosításáról szóló 10/1981. BM számú utasítás 1. és 2. pontjában kapott felhatalmazás alapján kiadom az alábbi

i n t é z k e d é s t:

1. A kialakult bűnügyi helyzetre tekintettel — a megyei rendőr-főkapitányságokkal történt egyeztetés alapján — engedélyezem, hogy a mellékletben feltüntetett egyes megyeszékhelyi és kiemelt városokban a felsorolt körzetszámú, (területi beosztású) körzeti megbízottak — a 10/1979. (BK 7.) BM számú utasítás 11. pont első bekezdésében meghatározott elvek figyelembevételével — bűnügyi nyomozási tevékenységet folytassanak.

2. Az engedély visszavonásig érvényes. A visszavonásra, illetve az engedély további kiterjesztésére a megyei rendőr-főkapitányságok vezetői — a bűnügyi helyzet változásait figyelembe véve — tehetnek javaslatot.

3. Ez az intézkedés kiadása napján lép hatályba, rendelkezéseit az érintett állománnyal ismertetni kell.

Ladvánszky Károly s. k.,
r. vezérőrnagy
miniszterhelyettes

**Melléklet a 9/1981. (BK 10.) számú belügyminiszter-helyettesi
intézkedéshez**

Baranya megye:	Pécs: 1, 2, 3, 8, 9, 11, 22, 23, 25. ksz. kmb;
Bács-Kiskun megye:	Kecskemét: 10, 11, 12, 13. ksz. kmb;
Borsod-Abaúj-Zemplén megye:	Miskolc: Pereces, Hámor, Szirma Ózd: Uraj, Csokva—Omány, Susa, Center területi beosztású, kmb;
Csongrád megye:	Szeged: Kiskundorozsma, Ságvári telep, Mihálytelek, Hattyas te- lep, Gyálarét, Béketelep, Baktó, Algyó, Petőfi telep, Tápé, Új- szeged Ogyessa körúton túli része, Szőreg területi beosztású kmb;
Fejér megye:	Székesfehérvár: 1, 4, 8, 9, 11, 14. ksz. kmb; Dunaújváros: 1, 5. ksz. kmb;
Győr-Sopron megye:	Győr: Szabadhegy, Ménfőcsanak, Győrszentiván kmb;
Hajdú-Bihar megye:	Debrecen: 8, 10, 12, 16, 17, 20, 21, 22, 24. ksz. kmb;
Komárom megye:	Tatabánya: 6, 8. ksz. kmb; Tarján, Környe, Vértesszöllős területi beosztású kmb;
Nógrád megye:	Salgótarján: 5, 7, 8. ksz. kmb;
Pest megye:	Vác: 1, 5, 6. ksz. kmb;
Somogy megye:	Kaposvár: 1, 2. ksz. kmb. csoport, Siófok: 1. sz. kmb. csoport;
Szabolcs-Szatmár megye:	Nyíregyháza: 6, 8, 10, 11, 12, 13. ksz. kmb; vasúti kmb;
Szolnok megye:	Szolnok: 3, 4, 9. ksz. kmb;
Tolna megye:	Szekszárd: 2, 3, 4. ksz. kmb;
Vas megye:	Szombathely: 4, 6, 10, 13, 14. ksz. kmb;
Veszprém megye:	Veszprém: 2, 5, 9. ksz. kmb;
Zala megye:	Zalaegerszeg: 3, 8. ksz. kmb; Nagykanizsa: 2, 4, 6, 7. ksz. kmb.

Jogesetek

216.

Ha a gépjárművezető terhelt a foglalkozásából adódó lehetőség felhasználásával szándékos vagyon elleni bűncselekményeket valósít meg: nem járművezetéstől eltiltásnak, hanem a gépjárművezetői foglalkozástól eltiltásnak van helye [Btk. 56. § b) pont, 58. § (1) bek., 317. §].

Az eljáró bíróságok a terhelt bűnösségét 2 rb. kisebb értékre elkövetett lopás vétségében, folytatólagosan kisebb értékre elkövetett sikasztás vétségében, folytatólagosan elkövetett sikasztás büntetésében és folytatólagosan, részben társtettesként elkövetett hűtlen kezelés vétségében állapította meg, s halmazati büntetésül 1 évi — börtönben letöltendő — szabadságvesztésre és a járművezetéstől 3 évi eltiltásra ítélte. A megállapított tényállás lényege a következő.

A terhelt a vállalatnál gépkocsivezetőként dolgozott. A terhelt részben a magánszemélyek részére végzett fuvarozások, részben pedig az állami vállalatok megbízásából végzett áruszállítás során a rábizott különböző építési anyagokat folyamatosan eltulajdonította és azokat a telkére szállította a tehergépkocsi jogtalan igénybevétele során. A terhelt által okozott kár megtérült.

Az eljáró bíróságok határozatai ellen a járművezetéstől eltiltás mellékbüntetés helyett a gépjárművezetői foglalkozástól eltiltás kiszabása végett emelt törvényességi óvás alapos.

Az eljáró bíróságok ítéletének a járművezetéstől eltiltás mellékbüntetését kiszabó rendelkezése törvényt sértő.

A Btk. 58. §-a (1) bekezdésének II. fordulata alapján alkalmazható mellékbüntetés célja a jelentős társadalmi veszélyességű bűnözés visszaszorítása, illetve annak megakadályozása, hogy az elkövető gépjármű felhasználásával újból elkövethessen ilyen jellegű bűncselekményeket.

A járművezetéstől eltiltás mellékbüntetés alkalmazásának törvényi előfeltétele, hogy az elkövető több bűncselekmény elkövetéséhez használjon járművet. Önmagában véve az a tény azonban, hogy az elkövető az általa vezetett gépjárművel közlekedik, amikor bűncselekményt követ el, ezt a feltételt nem valósítja meg. A jármű használata és a bűncselekmények elkövetése között olyan tényleges kapcsolatnak kell fennállnia, mely abból adódik, hogy a jármű használata a bűncselekmény elkövetési tevékenységének megkönnyítését — és nem más cél megvalósítását — szolgálja. A mozgó („gépesített”) bűnözésnek éppen az a jellegzetessége, hogy a

bűncselekményeket ily módon elkövető kifejezetten azért veszi igénybe a járművet, hogy ezáltal az elkövetés helyszínét gyorsabban megközelíthesse, nagyobb mennyiségű ingóságot, minél rövidebb idő alatt mozgathasson, rövid időn belül nagy területet bejárhasson, gyorsabban menekülhessen stb., összegezve: a bűncselekményt minél könnyebben követhesse el.

A jármű használata és a megvalósított bűncselekmény közötti pusztán formális kapcsolat (tehát amikor az elkövető más céllal használja a járművet és ennek során követ el bűncselekményt) nem elegendő annak megállapításához, hogy az elkövető „járművet használ a bűncselekmény elkövetéséhez”. Az adott esetben pedig éppen az utóbbi, tehát formális kapcsolatról van szó.

A terhelt a vállalati tehergépkocsit a rábizott munka elvégzéséhez, annak eszközeként használta. Munkáját beosztásából adódóan másként nem is végezhetette. Az ennek során elkövetett bűncselekmény és a munkaeszközként használt gépkocsi használata között nincs meg az a tényleges tartalmi kapcsolat, amely — a kifejtettek szerint — alapul szolgálna a járművezetéstől eltiltás alkalmazásához.

A tehergépkocsivezető foglalkozású és szakképzettségű terhelt a munkája végzése során biztosított lehetőség kihasználásával a szándékos bűncselekmények sorozatát követte el: a rábizott árut rendszeresen megdézsmálta, a szállítatók bizalmával visszaélve az építési anyagok egy részét saját telkére szállította, s ezen felül a szállító-járművet rendszeresen saját érdekében használta. Minthogy a foglalkozása által adott lehetőség felhasználásával történt a szándékos bűncselekmények megvalósítása, és fennáll annak a veszélye, hogy a gépkocsivezetői foglalkozás gyakorlása a jövőben is hasonló bűncselekmények megvalósításához vezethet, a visszatartás érdekében a Btk. 56. §-ának b) pontja alapján meghatározott ideig a gépkocsivezetői foglalkozástól eltiltás kimondása indokolt.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy az eljáró bíróságok ítéletének a járművezetéstől eltiltás mellékbüntetését kiszabó rendelkezése törvényt sértő, ezért az ítéleteket e részükben hatályon kívül helyezte és a terheltet mellékbüntetésül a gépjárművezetői foglalkozástól 3 évre eltiltotta. (B. törv. III. 1116/1980. sz.)

217.

Vagyon elleni bűncselekmények üzletszerű elkövetéséhez rendszeresen gépkocsit használó terheltekkel szemben járművezetéstől eltiltás mellékbüntetés kiszabása indokolt [Btk. 58. § (1) bek., 316. § (5) bek. b) pont].

A járásbíróóság a nagyobb értékre bünszövet-ségben és üzletszerűen elkövetett lopás büntet-tében bűnösnek talált I. r. terheltet börtönben végrehajtandó 1 évi és 6 hónapi szabadságvesztésre és 3 évre a közügyektől eltiltásra; a II. r. terheltet börtönben végrehajtandó 1 évi és 4 hó-napi szabadságvesztésre és 3 évre a közügyektől eltiltásra ítélte. A megállapított tényállás lénye-ge a következő.

A terheltek elhatározták, hogy gépkocsival a megye székhelyére utaznak és ott a helyi ismereteket kihasználva két felsőoktatási intézmény-ből értékes kabátokat lopnak. Megállapodásuk-nak megfelelően az I. r. terhelt személygépkoc-sijával a városba mentek és ott az egyik főis-kola, majd egy másik iskola helyiségeiből a hall-gatók által őrizetlenül hagyott kabátokat és tás-kákat loptak el.

Néhány hónap múlva a két terhelt — a koráb-bi bűncselekmény sikeres végrehajtásán felbuz-dulva — mindkét iskolában újabb kabát- és tás-kalopásokat hajtott végre.

A terheltek 5 db irhakabátot, 4 db bőrkabátot és 3 db diplomata táskát tulajdonítottak el, ösz-szesen 54 370 forint értékben. Az ellopott ingó-ságokat az I. r. terhelt személygépkocsijával szállították a lakásukra, ahol a leleplezésükig azok nagyobb hányadát értékesítették.

A járásbíróóság ítélete ellen a járművezetéstől eltiltás mellékbüntetés nem alkalmazása miatt a terheltek terhére emelt törvényességi óvás alapos.

A terheltek a lakóhelyüktől nagyobb távol-ságban levő elkövetési helyszínre tervezett bűn-cselekményeket követtek el.

Az előzetesen kitervelt vagyon elleni bűncse-lekmény végrehajthatóságának lényeges ténye-zője volt az I. r. terhelt tulajdonában levő sze-mélygépkocsi használata. A terheltek nem csu-pán azzal utaztak az elkövetés helyszínére, de e jármű használata tette lehetővé az ellopott fel-sőruházati tárgyak és táskák elszállítását és az elkövetés helyszíneinek gyors elhagyását.

A bűnözés egyik kiemelkedően veszélyes for-mája a mozgó bűnözés, melynek jellemzője egy-részt az, hogy a gépjármű használatával össze-függő bűncselekményeket sorozatban követik el, másrészt az, hogy a gépjármű felhasználása meg-könnyíti a bűncselekmények végrehajtását és a helyszínről való menekülést, illetve nehezíti a felderítést és az ismétlődés megakadályozását.

A bűnözés e veszélyes formája elleni védeke-zést szolgálja a Btk. 58. §-a (1) bekezdése II. fordulatának a rendelkezése is, mely szerint a járművezetéstől el lehet tiltani azt a személyt, aki a bűncselekmények elkövetéséhez járművet használ. Ez egyrészt több bűncselekmény elkö-

vetését feltételezi, másrészt a jármű használó-jának nem csupán annak vezetőjét, de az elkö-vetési körülmények viszonylatában a bűncse-lekmények végrehajtásának akár valamennyi ré-szesét is a jármű használójának lehet tekinteni. Ilyen esetben természetesen minden egyes el-követő vonatkozásában külön kell álláspontot el-foglalni e mellékbüntetés alkalmazhatósága tár-gyában.

Jelen esetben a terheltek négy mozzanattól álló — a Btk. 137. §-ának 7. pontja szerinti — üzletszerű vagyon elleni bűncselekményt követ-tek el, és annak végrehajtása során közösen és azonos mértékben használták a járművet a hely-szín megközelítésében, a lopott tárgyak elszál-lításában, valamint a helyszín gyors elhagyá-sában.

Ilyen körülmények között az autószerelő szak-képzettségű, a gépjárművezetéshez értő és a mozgó bűnözés előnyeit felismerő mindkét ter-heltnek a személye egyformán veszélyes a tár-sadalomra, ezért mindkettőjüket indokolt a jár-művezetéstől eltiltás mellékbüntetéssel is súj-tani.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bí-róság a terhelteket a Btk. 58. §-ának (1) bekez-dése alapján 2—2 évre a közúti járművezetéstől eltiltotta. (B. törv. V. 898/1980. sz.)

221.

I. Igen enyhe fokú alkoholos befolyásoltság (0,50—0,80 ezrelék alkoholkoncentráció) esetén is megállapítható az ittas járművezetés bűncse-lekménye, ha a körülményekből arra vonható következtetés, hogy a járművezetőt a szesz-es italtól befolyásolt állapot a biztonságos vezetés-hez szükséges képességében ténylegesen hátrá-nyosan befolyásolta [Btk. 188. § (1) bek.].

II. A cserbenhagyás az engedélyhez kötött járművezetés szabályainak megszegésével való-sul meg, ezért az ilyen elkövetővel szemben a járművezetéstől eltiltás kiszabásának helye le-het [Btk. 58. § (1) bek., 190. §].

A városi bíróság a terheltet bűnösnek mondta ki cserbenhagyás vétségében, ezért öt 30 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, az egy napi tétel összegét 200 forintban állapította meg. A terhelt az ellene ittas járművezetés vétsége miatt emelt vád alól felmentette. A megállapított tényállás lényege a következő.

A terhelt délutántól késő estig munkatársai-val egy szőlőben tartott összezejövetelen vett részt, ahol ez alatt az idő alatt kb. egy liter bort fo-gyasztott el. Ezután nem tért haza, hanem a ga-rázsába ment, ahol gépkocsijában aludt hajnalig,

majd gyalog a lakására ment pénzért, ezután gépkocsijával elindult a kertvárosban lakó nőismerősehez. A vérében ekkor 0,50 ezrelék alkoholkoncentráció volt, amely igen enyhe fokú alkoholos befolyásoltságot eredményezett.

A terhelt személygépkocsijával a vasúti átjáró felé haladt, ahol a vasúti sorompót már leengedték, a terhelthez közelebb eső sorompószerű azonban műszaki hibája miatt félig felakadt helyzetben volt. A terhelt — aki ezt nem vette észre — gépkocsijával a hozzá közelebb álló sorompó alatt áthaladt, a másik sorompónak azonban neki ütközött, majd eltörve a sorompórudat, azt a szemközti továbbhaladásra várakozó személygépkocsinak vágta, melyben többen foglaltak helyet. A cselekmény következtében személyi sérülés nem történt, a sértett gépkocsijában azonban több mint 11 000 forint kár keletkezett és a vasúti biztonsági berendezés megrongálásával is kárt okozott. A terhelt az eseményt követően gépkocsijával megállt, kissé visszatolatott, de eltávozott anélkül, hogy meggyőződött volna arról, hogy az ütközés következtében szorulóvalaki segítségre. Eredeti úti céljának megfelelően nőismerőse lakására ment, ahol szeszes italt fogyasztott.

A vele szemben utóbb történt intézkedés keretében vérvételre előállították és a vérvizsgálat 1,47 ezrelék véralkoholkoncentrációt mutatott ki.

A megyei bíróság az első fokú ítéletet helyben hagyta.

A másodfokú bíróság kifejtette, hogy a terhelt vérében a vádbeli cselekmény elkövetésekor 0,50—0,59 ezrelék alkoholérték lett volna kimutatható, melytől az érzékszervi károsodások kezdődnek, elsősorban a szemfunkció károsodik, a térlátás, a távbecslés megítélése bizonytalanodik el, ekként a járművezetés nem teljesen biztonságos. Bár az alkoholos befolyásoltság fennállott a terheltnél, az ittas járművezetés azonban szándékos bűncselekmény, a terhelt pedig nem tudott arról, hogy alkoholos befolyásoltság állapotában van, ezért terhére az ittas járművezetés vétsége nem állapítható meg.

Az eljáró bíróságok határozatai ellen az ittas járművezetés miatt emelt vád alóli felmentés, a pénzbüntetés napi tételei számának alacsony mértékben megállapítása, valamint a járművezetéstől tiltás elmulasztása miatt emelt törvényességi óvás alapos.

1. A rendelkezésre álló adatok szerint a vádlott a cselekmény elkövetése után, nőismerőse lakásán elfogyasztott szeszes ital mennyiségéből visszakövetkeztethetően a cselekmény elkövetésekor 0,50—0,59 ezrelék véralkoholkoncentráció határok közötti alkoholos állapotban lehetett. A bíróság a bizonyítékok mérlegelése eredménye-

képpen a terhelt javára úgy értékelte az alkoholkoncentrációt, hogy azt 0,50 ezrelékben állapította meg, vagyis a terhelt igen enyhe fokú alkoholos befolyásoltság állapotában volt.

Kétségtelen, hogy az igen enyhe befolyásoltsági állapot nem azonos a bűncselekmény törvényi tényállásában tilalmazott vezetési képességre feltétlenül károsan ható befolyásoltsági állapottal. Önmagában az igen enyhe befolyásoltsági szint nem elegendő következtetési alap a vezetési képességet károsan befolyásoló állapot megállapítására, hanem vizsgálni kell azt is, hogy az „igen enyhe” alkoholkoncentrációs szint mellett voltak-e olyan tünetek, amelyekből a már jelentős alkoholos befolyásoltság tényét a terhelt objektíve és szubjektíve észlelhette-e vagy sem, illetve az adott körülmények mellett elvárható volt-e tőle ilyen irányú felismerés.

A megállapított tényállás szerint a terhelt az előző nap folyamán olyan mennyiségű italt fogyasztott, melynek a szervezetből való teljes kiürülése általában 13-14 órát vesz igénybe. A terhelt alig néhány órai alvás után hajnalban indult el gépkocsijával, és az a tény, hogy gépkocsijával a sorompónak ütközött, utána a helyszínről eltávozott, majd ezt követően azonnal szeszes italt fogyasztott, egyértelműen az alkoholos befolyásoltság tényére utal, valamint arra is, hogy a terhelt ezt az állapotot világosan felismerte. Nincs ténybeli alapja annak a másodfokú bírósági okfejtésnek, hogy a szeszes italtól befolyásoltság tényének a terhelt nem volt tudatában.

Törvénysértéssel hoztak tehát az eljáró bíróságok felmentő rendelkezést az ittas járművezetés vétsége miatt emelt vád tekintetében.

2. A terhelt szeszes italtól befolyásolt állapota következményeként tetemes kárral járó közúti balesetet okozott, majd ezt követően a legalapvetőbb kötelességének teljesítése nélkül a helyszínről eltávozott. A terhelt tehát két bűncselekményt is megvalósított.

Ilyen körülmények között — figyelemmel a terhelt egyébként kedvező személyi körülményeire — a Legfelsőbb Bíróság úgy találta, hogy a halmazati büntetésként megállapított 60 napi tétel pénzbüntetés az, amely megfelel a büntetés céljának. Az egy napi tétel összegét érintetlenül hagyta.

3. Törvényt sértett az ügyben eljáró első és másodfokú bíróság, amikor a terheltet nem tiltotta el a gépjárművezetéstől.

A terhelt szeszes italtól befolyásolt állapotban gépjárművet vezetett, ennek következményeként balesetet okozott, majd a helyszínről eltávozott anélkül, hogy meggyőződött volna: a balesetet szenvedett gépkocsiban ülők megsérültek-e;

vagyis az engedélyhez kötött járművezetés szabályainak megszegésével bűncselekményeket követett el. Ilyen elkövetőkkel szemben indokolt és szükséges a gépjárművezetéstől eltiltás. Ezért a Legfelsőbb Bíróság a terheltet mellékbüntetéssel a járművezetéstől 1 évi időtartamra eltiltotta.

A másodfokú bíróság határozatában tett megállapításból olyan álláspont tűnik ki, hogy a járművezetéstől eltiltás mellékbüntetés a cserbenhagyás vétségét elkövető személlyel szem-

ben nem alkalmazható. Ez az álláspont téves. A Btk. 190. §-ában ütköző bűncselekményt a közlekedési balesettel érintett jármű vezetője követheti el. A terhelt a gépjárművezetés szabályait megszegte azzal is, hogy az általa okozott balesetet követően a helyszínről eltávozott. Márpedig a Btk. 58. §-ának (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy a bíróság azt a személyt, aki az engedélyhez kötött járművezetés szabályait megszegte, a járművezetéstől eltiltsa. **(B. törv. II. 591/1980. sz.)**

Jogszabálymutató

a Magyar Közlönyben 1981. július 1-től szeptember 30-ig megjelent fontosabb jogszabályokról

1/1981. (VII. 3.) HM	A honvédelmi törvény végrehajtására kiadott 6/1976. (III. 31.) MT számú rendelet végrehajtásáról szóló 2/1976. (VI. 17.) HM számú rendelet módosításáról
1981. évi 9. tvr.	A középfokú oktatási intézményekről szóló 1965. évi 24. számú törvényerejű rendelet kiegészítéséről
2/1981. (VII. 7.) HM	A repülőgép-szerelő és repülőgép-műszerész tiszthelyettesképző szakközépiskoláról
1981. évi II. tv.	A Magyar Népköztársaság 1980. évi költségvetésének és a tanácsok 1976—1980. évi pénzügyi tervének végrehajtásáról
1981. évi 10. tvr.	A Magyar Népköztársaság és az Olasz Köztársaság között Budapesten, az 1977. május hó 26. napján aláírt, a kiadatásról és a bűnügyi jogsegélyről szóló egyezmény kihirdetéséről
1981. évi 11. tvr.	A Magyar Népköztársaság és az Olasz Köztársaság között Budapesten, az 1977. évi május hó 26. napján aláírt, a kölcsönös polgári jogsegélyről szóló egyezmény kihirdetéséről
21/1981. (VII. 17.) MT rend.	A külkereskedelmi tevékenységet folytató vállalatok belföldi szerződéseiről szóló 32/1967. (IX. 23.) Korm. számú rendelet módosításáról
3/1981. (VII. 23.) Kk M	A külkereskedelmi tevékenységből származó vagyoni igények érvényesítésének rendjéről szóló 3/1974. (III. 21.) KkM számú rendelet módosításáról
4/1981. (VII. 28.) Kk M	A külkereskedelmi tevékenységre jogosult vállalatok közötti választásról szóló 1/1978. (I. 14.) KkM számú rendelet módosításáról
19/1981. (VIII. 1.) ÉVM	Az építőipari gépek folyékony üzemanyagfogyasztási normáiról
10/1981. (VIII. 6.) MM—Eü M	A szakpszichológus képzésről
22/1981. (VIII. 6.) PM—Kk M	A vámjog részletes szabályainak megállapításáról és a vám eljárás szabályozásáról szóló 39/1976. (XI. 10.) PM—KkM számú együttes rendelet módosításáról és kiegészítéséről
7/1981. (VIII. 10.) Eü M	A házi szociális gondozószolgálatról szóló 4/1976. (IV. 10.) EüM számú rendelet módosításáról
1981. évi 12. tvr.	A Magyar Népköztársaság és a Kambodzsi Népköztársaság között Budapesten, 1980. november 27-én aláírt konzuli egyezmény kihirdetéséről
24/1981. (VIII. 15.) MT rend.	Az építési adóról szóló 23/1975. (VIII. 3.) MT számú rendelet módosításáról
22/1981. (VIII. 19.) ÉVM—PM	A lakásszövetkezetekről szóló 1977. évi 12. számú törvényerejű rendelet végrehajtásáról kiadott 20/1977. (V. 12.) ÉVM—PM számú együttes rendelet kiegészítéséről
9/1981. (VIII. 28.) KPM—ÉVM	Az utak építésének és a forgalom részére való átadásának hatósági engedélyezéséről szóló 8/1970. (XI. 13.) KPM—ÉVM számú együttes rendelet módosításáról
13/1981. (IX. 1.) MM—Bk M—HM—KPM	A tanulóifjúságot és a sorkatonákat megillető egyes kedvezményekről, valamint a diákigazolványról
25/1981. (IX. 5.) MT rend.	A kisszövetkezetekről
26/1981. (IX. 5.) MT rend.	Az ipari és szolgáltató szövetkezeti szakcsoportról
27/1981. (IX. 5.) MT rend.	A mezőgazdasági szakcsoportokról

1981. évi 15. tvr.	A gazdasági munkaközösségekről
1981. évi 16. tvr.	A kisiparról szóló 1977. évi 14. számú törvényerejű rendelet módosításáról
1981. évi 17. tvr.	A társadalombiztosításról szóló 1975. évi II. törvény módosításáról
28/1981. (IX. 9.) MT rend.	A gazdasági munkaközösségekről
4/1981. (IX. 9.) Ip M	A kisiparról szóló 1981. évi 16. számú törvényerejű rendelettel módosított 1977. évi 14. számú törvényerejű rendelet végrehajtásáról
29/1981. (IX. 14.) MT rend.	Egyes ipari és szolgáltató egységek bérletéről
30/1981. (IX. 14.) MT rend.	A vállalatok egyes részlegeinek szerződéses üzemeltetéséről
31/1981. (IX. 14.) MT rend.	A magánszemélyek gépjárműhasználatáról szóló 3/1980. (II. 6.) MT számú rendelet módosításáról
23/1981. (IX. 17.)	Az állami tulajdonban álló ingatlanok kezeléséről szóló 9/1969. (II. 9.) Korm. számú rendelet végrehajtására kiadott 6/1970. (IV. 8.) ÉVM—MÉM—PM számú együttes rendelet módosításáról

Kiadja: Belügyminisztérium Titkársága

BM 81. 10. — 1455